

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U001260

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 18-03-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Соколова Ганна Миколаївна

2. Hanna Sokolova

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 014

Назва наукової спеціальності: Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Середня освіта (Музичне мистецтво)

Дата захисту: 21-02-2024

Спеціальність за освітою: Педагогіка і методика середньої освіти. Музика

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): 4467

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Код за ЄДРПОУ: 02125510

Місцезнаходження: вул. Роменська, буд. 87, Суми, Сумський р-н., 40002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Код за ЄДРПОУ: 02125510

Місцезнаходження: вул. Роменська, буд. 87, Суми, Сумський р-н., 40002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.27

Тема дисертації:

1. Формування сценічно-виконавської культури учнів дитячих музичних шкіл у процесі навчання гри на фортепіано
2. Formation of stage performance culture in students of children's music schools in the process of piano learning

Реферат:

1. У дослідженні запропоновано теоретичне обґрунтування та методичне розв'язання проблеми формування сценічно-виконавської культури учнів дитячих музичних шкіл у процесі навчання гри на фортепіано. У дисертації з'ясовано теоретичні основи формування сценічно-виконавської культури учнів дитячих музичних шкіл у процесі навчання гри на фортепіано; розроблено методику формування сценічно-виконавської культури учнів дитячих музичних шкіл у процесі навчання гри на фортепіано; схарактеризовано педагогічні умови, форми та методи формування сценічно-виконавської культури учнів дитячих музичних шкіл у процесі навчання гри на фортепіано; здійснено критеріально-рівневе оцінювання сформованості сценічно-виконавської культури учнів дитячих музичних шкіл у процесі навчання гри на фортепіано. Зокрема, виявлено, що сценічно-виконавська культура є важливим чинником успішної

виконавської діяльності, що охоплює різноманітні процеси, якості, навички та вміння, пов'язані з виконавським і сценічним мистецтвом. Сценічно-виконавську культуру інструменталіста визначено як складну інтегровану якість особистості, що виявляється у здатності виконавця до свідомого трактування художнього образу й ефективної реалізації власного виконавського задуму під час публічного виступу. Виокремлено основні структурні компоненти сценічно-виконавської культури учня музичної школи: 1) мотиваційно-ціннісний; 2) когнітивно-пізнавальний; 3) емоційно-психологічний; 4) виконавсько-творчий; 5) рефлексивно-оцінювальний. Запропоновано відповідну методику, яку трактовано як сукупність взаємопов'язаних елементів і чинників доцільного й ефективного формування сценічно-виконавської культури учнів дитячих музичних шкіл в процесі навчання гри на фортепіано. Зазначена методика окреслює мету й завдання, методологічні підходи, педагогічні принципи, педагогічні умови, етапи, форми та методи, а також очікуваний результат формування зазначеної якості. Педагогічними умовами ефективного перебігу зазначеного процесу визначені: 1) психологічно комфортна педагогічна взаємодія вчителя і учня на основі позитивного прогнозування, поваги та підтримки; 2) забезпечення художньо-творчого розвитку учня, зокрема розвитку здатності до інтерпретації (у т. ч. шляхом оптимального добору музичного репертуару); 3) організація систематичних виступів учнів (на різноманітних концертах, конкурсах, фестивалях) з метою залучення їх до сценічної практики та формування навичок виступу перед публікою. Основними формами формування сценічно-виконавської культури учнів у процесі навчання гри на фортепіано виокремлено індивідуальну, самостійну, групову (участь дитини в музичних ансамблях і гуртках) та концертно-публічну (виступи на концертах, фестивалях тощо). Методи формування сценічно-виконавської культури диференційовано відповідно до впливу на її структурні компоненти: мотиваційні; когнітивні; емоційно-психологічні; виконавсько-технічні; рефлексивно-оцінні тощо. Для діагностичної роботи визначено критерії, показники та рівні сформованості сценічно-виконавської культури учнів дитячих музичних шкіл. Виокремлено три етапи формування сценічно-виконавської культури: 1) мотиваційно-емоційний (розвиток у дітей інтересу та позитивної мотивації до сценічно-виконавської діяльності); 2) формувально-розвивальний (етап технічної підготовки та формування сценічної майстерності); 3) виконавсько-рефлексивний (навчання учнів об'єктивно оцінювати виконавські та сценічні якості, усвідомлювати наявні виконавські проблеми та накреслювати шляхи вдосконалення власної сценічно-виконавської культури). Отже, у результаті педагогічного експерименту доведено ефективність методики формування сценічно-виконавської культури учнів дитячих музичних шкіл у процесі навчання гри на фортепіано.

2. The research provides theoretical justification and methodological solutions to the problem of forming stage performance culture in students of children's music schools during piano learning. Given the above, the dissertation elucidates the theoretical foundations of forming stage performance culture in students of children's music schools during piano learning. It develops a methodology for shaping stage performance culture in students of children's music schools in the process of piano learning. The dissertation also characterizes the pedagogical conditions, forms, and methods for forming stage performance culture in students of children's music schools during piano learning. Furthermore, it conducts a criterion-level assessment of the development of stage performance culture in students of children's music schools during piano learning. The main structural components of the stage performance culture of a music school student are highlighted as follows: 1) motivational-value; 2) cognitive-cognitive; 3) emotional-psychological; 4) performance-creative; 5) reflexive-evaluative. It has been determined that the stage performance culture of students in children's music schools is based on natural aptitudes but can be developed in the process of learning to play the piano. For this purpose, a corresponding methodology is proposed, interpreted as a set of interconnected elements and factors for the purposeful and effective formation of stage performance culture in students of children's music schools during piano learning. The mentioned methodology outlines the goal and objectives, methodological approaches, pedagogical principles, pedagogical conditions, stages, forms, and methods, as well as the expected result of cultivating the specified quality. The pedagogical conditions for the effective progress of the mentioned process are determined to be: 1) psychologically comfortable pedagogical interaction between the teacher and the student based on positive forecasting, respect, and support; 2) ensuring the artistic and creative development of the student, including the

development of interpretative abilities, achieved through optimal selection of musical repertoire; 3) organizing systematic performances for students at various concerts, competitions, and festivals with the aim of involving them in stage practice and developing public performance skills. The main forms of developing the stage-performing culture of students in the process of learning to play the piano include individual, independent, group (participation in musical ensembles and clubs), and concert-public (performances at concerts, festivals, etc.). The methods of cultivating stage-performing culture are differentiated according to their impact on its structural components: 1) motivational methods; 2) cognitive methods; 3) emotional-psychological methods; 4) performing-technical methods; 5) reflexive-evaluative methods, and so on. The pedagogical experiment to assess the effectiveness of the methodology for developing the stage-performing culture of students took place from 2019 to 2023 and included three consecutive stages: exploratory, formative, and control. Criteria, indicators, and levels of development of stage-performing culture in students of music schools were defined for diagnostic purposes. Three stages of developing stage-performing culture have been identified: 1) motivational-Emotional Stage: This involves fostering interest and positive motivation in children towards stage-performing activities; 2) formative-Developmental Stage: This stage focuses on technical preparation and the development of stage mastery; 3) performative-Reflective Stage: This stage teaches students to objectively evaluate their performing and stage qualities, become aware of existing performance issues, and outline pathways for improving their own stage-performing culture. Therefore, the pedagogical experiment has demonstrated the effectiveness of the methodology for developing the stage-performing culture of students in music schools during piano instruction.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Соколова, Г. (2022). Виконавська надійність музиканта-інструменталіста у контексті формування сценічно-виконавської культури. Музичне мистецтво в освітологічному дискурсі, (7). Київський університет імені Бориса Грінченка, 2022. С. 212-223
- Грицун, Ю., Соколова, Г., Спольська, О. (2022). Критерії та рівні сформованості сценічно-виконавської культури учня-піаніста. Актуальні питання гуманітарних наук. Вип. 56, том 1. Дрогобич. С. 48-56
- Соколова, Г.М. (2023). Педагогічні умови та етапи формування сценічно-виконавської культури учнів дитячих музичних шкіл у процесі навчання гри на фортепіано. Інноваційна педагогіка №59/2023. Одеса. С. 72-85
- Соколова, Г., Лобова, О. (2023). Проблеми формування сценічно-виконавської культури учнів мистецьких шкіл у процесі навчання гри на фортепіано. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2023, № 2 (126). Суми. С. 21-34
- Соколова, Г., Лобова, О. (2023). Методика формування сценічно-виконавської культури учнів дитячих музичних шкіл у процесі навчання гри на фортепіано. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2023, №5-6 (129-130). С. 283-296
- Соколова, Г.М. (2019). Педагогічний досвід формування сценічно-виконавської надійності учнів дитячих музичних шкіл. Мистецькі пошуки: збірник наукових праць. Випуск 2 (11). Суми : ФОРМ Цьома С. П. С. 61-65
- Соколова, Г.М. (2020). Концертний виступ – важливий етап розвитку учня-піаніста. Академічна культура дослідника в освітньому просторі: європейський та національний досвід: збірник матеріалів III

Міжнародної науково-практичної конференції / за ред. О. М. Семеног. Суми : Видавництво СумДПУ імені А. Макаренка. С. 178-182

- Соколова, Г., Лобова, О. (2022). Сценічно-виконавська надійність музиканта-інструменталіста в контексті міждисциплінарного підходу. Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Синтез мистецької науки, освіти та творчості в Україні та глобальному культурному просторі». Ужгородський інститут культури і мистецтв
- Соколова, Г. (2022). Проблема сформованості сценічно-виконавської культури учня дитячої музичної школи. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Актуальні проблеми мистецької підготовки майбутнього вчителя (IX школа методичного досвіду)». Вінниця. С. 323-329
- Соколова, Г. (2023). Критерії та рівні сформованості сценічно-виконавської культури учнів дитячих музичних шкіл. Матеріали I міжнародної науково-практичної конференції «Мистецтво у нелінійному просторі». Тернопіль. С. 57-61
- Соколова, Г. (2023). Проблеми формування сценічно-виконавської культури учнів мистецьких шкіл у процесі навчання гри на фортепіано. Матеріали II міжнародної науково-практичної конференції «Мистецтво у нелінійному просторі». Тернопіль. С. 38-47

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0122U000265

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лобова Ольга Володимирівна

2. Olha Lobova

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Код за ЄДРПОУ: 02125510

Місцезнаходження: вул. Роменська, буд. 87, Суми, Сумський р-н., 40002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Овчаренко Наталія Анатоліївна
2. Nataliia A. Ovcharenko

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Криворізький державний педагогічний університет

Код за ЄДРПОУ: 40787802

Місцезнаходження: проспект Гагаріна, буд. 54, Кривий Ріг, Криворізький р-н., 50086, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мозгальова Наталія Георгіївна
2. Nataliia H. Mozghalova

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7857-7019

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=ti3FhRsAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

Код за ЄДРПОУ: 02125094

Місцезнаходження: вул. Острозького, буд. 32, Вінниця, Вінницький р-н., 21100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Рибалко Петро Федорович
2. Petro F. Rybalko

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Код за ЄДРПОУ: 02125510

Місцезнаходження: вул. Роменська, буд. 87, Суми, Сумський р-н., 40002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гура Вікторія Вікторівна

2. Viktoriya Gura

Кваліфікація: к. пед. н., 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Код за ЄДРПОУ: 02125510

Місцезнаходження: вул. Роменська, буд. 87, Суми, Сумський р-н., 40002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Сбруєва Аліна Анатоліївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Сбруєва Аліна Анатоліївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Чистякова Ірина Анатоліївна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна